

El carro d'escalada

Era la tipologia de carro més utilitzada pels pagesos de Catalunya, ja que servia per a moltes de les feines del camp. Amb els empostissats de fusta s'hi podien carregar portadores, fems, arena, etc. També es feia servir per portar garbes i palla.

EL CARRO D'ESCALADA

A la pàgina següent:
Carro de traginers.
Museu de Carros i Eines del Camp, de Rogeli Montalà, de Vallès.

Miquel Rovirosa, carreter del Pla, amb un carro d'escalada.
Fotografia: Elena Milà, 2015.

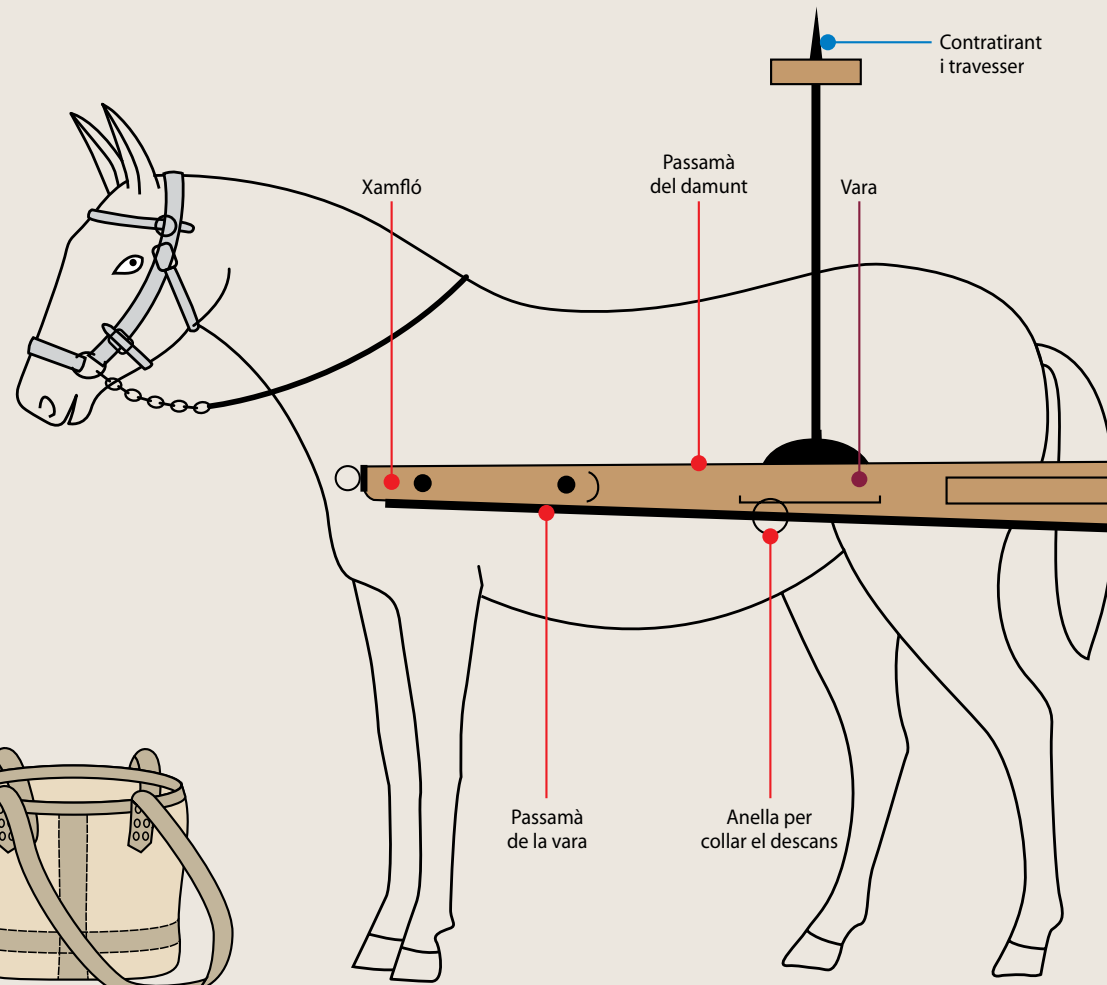
Joan Guasch "Xolo" amb els guarniments del carro gros.

El carro era l'únic vehicle que disposava el pagès: el feia servir per anar al tros i per anar al mercat. Pel poble hi passaven els traginers, amb carros ben guarnits i equipats, tirats per diversos animals (matxos, mules o cavalls), carros de torn amb grans bótes de vi, i tartanes.

Al carro d'escalada se li podien posar complements com bosses, estores i veles. Els carros més ben equipats eren els usats pels traginers i recaders. Molts pagesos hi posaven una vela, un banc i unes estores i el feien servir per anar a mercat.

Agraïments a:

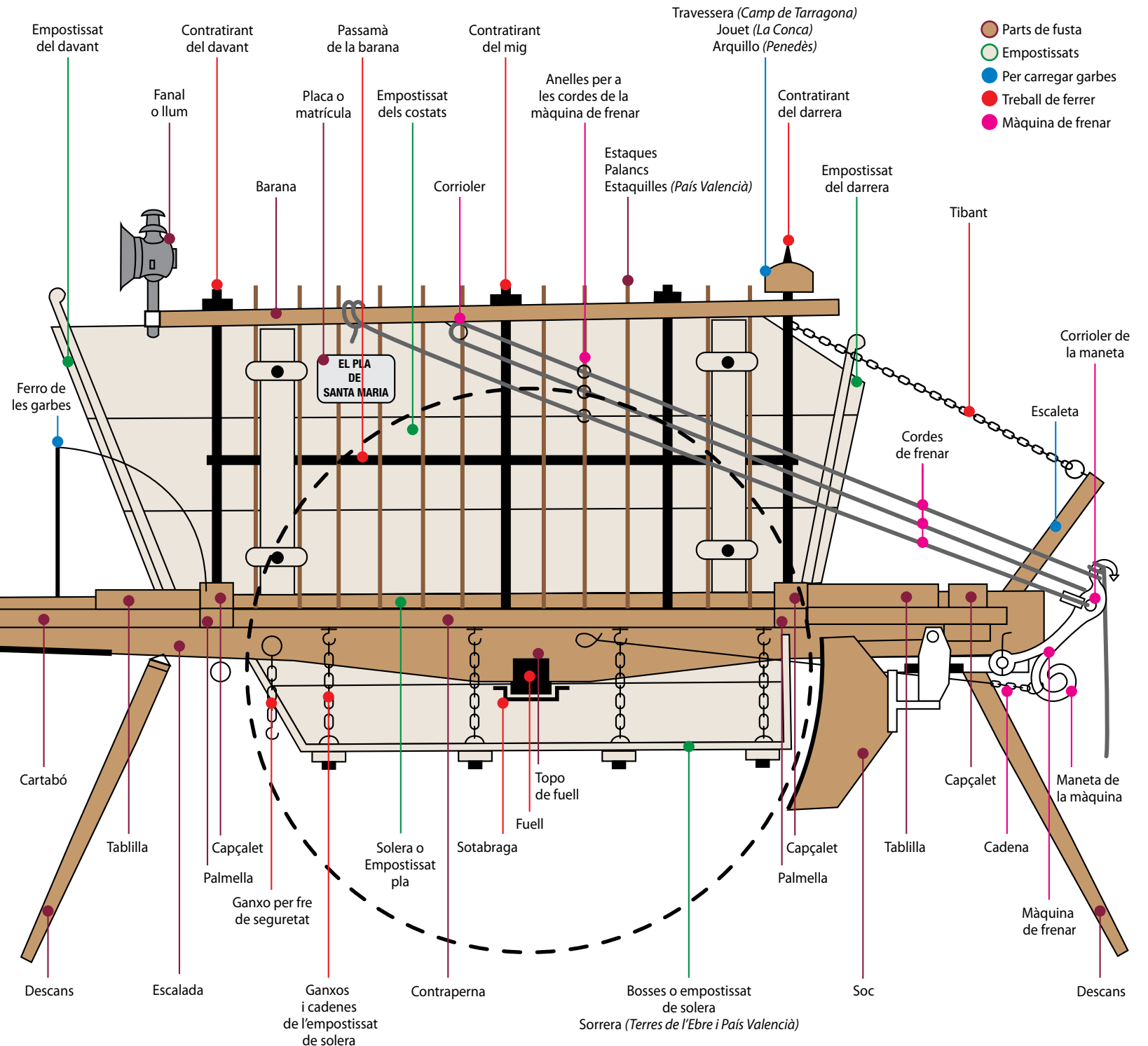
Miquel Rovirosa, carreter;
Joan Guasch "Xolo";
Joan Rendé i Masdèu;
Ignasi Salat; Pere Dalmau;
Joan M Rovira;
Ramon Rosich, Albert Carreras i Jordi Puig del Museu de la Vida Rural;
Domingo Macià i Miquel Vidal de l'Espai del Carro d'Anglesola;
Museu Agrícola del Pla de Santa Maria;
Museu Comarcal de la Conca de Barberà;
Col·lecció Joan Guasch "Xolo".

Galleta/Galleda/Poal

Civadera

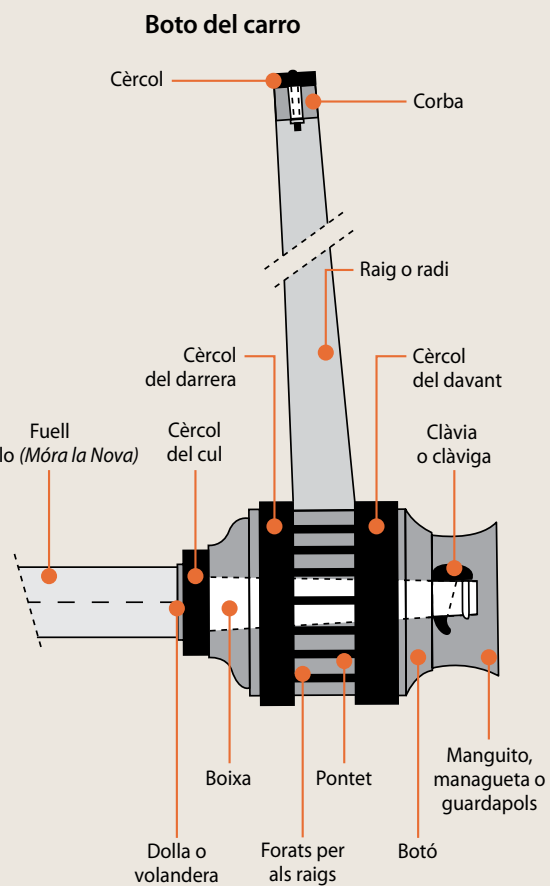
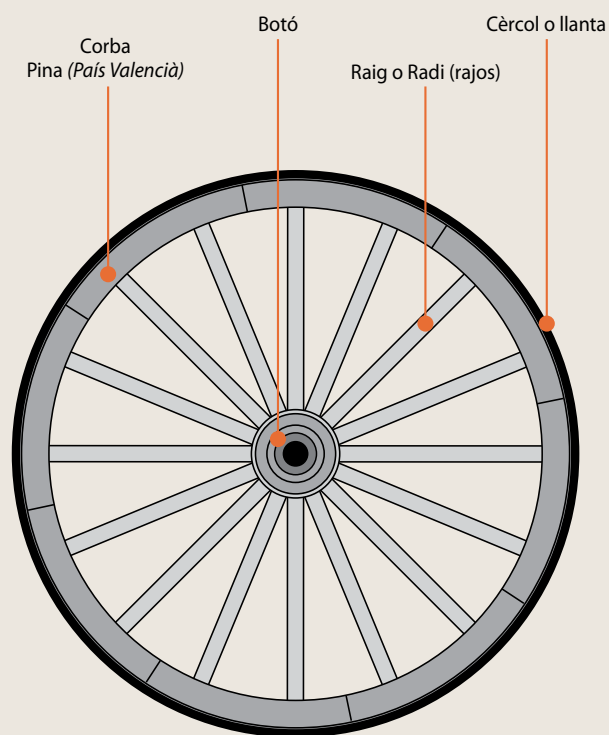
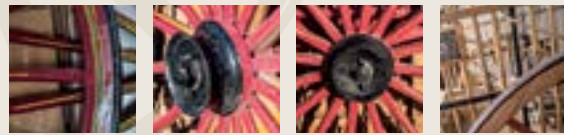
© Cultura i Paisatge, 2016.

La roda del carro

EL CARRO DE TRAGINERS

Carro de traginers del Pla de Santa Maria (Traginers: Fèlix Padilla, Santi Oliva, Joan Molina i Ignasi Salat)
Fotografia: Elena Milà, 2015.

© Cultura i Paisatge, 2016.

Bibliografia:

L'ofici de carreter.
Lluís Castellví Martí.
Museu Arxiu de Montblanc i Comarca, 1998.

La Gran Nau - Volum I.
Montserrat Caballero i Rogeli Montalà.
Museu de Carros i Eines del Camp. Valls, 2011.

Vocabulari dels Basters.
M. Lluïsa Bruch i Salada i Júlia Plaza i Arqué.
Carrutxa. Reus, 1988.

Museu de la Vida Rural.
Fundació Jaume I.
Nadala 1989.

Carros i Carreters.
Laia Piqué.
Móra la Nova, 2013.
Treball de recerca.
IES Julio Antonio.

El carreter

El carreter era un ofici tècnicament molt avançat que, amb els seus secrets, passava de pares a fills. Era una feina innovadora, ja que amb poques variants feien carros per a usos ben diferents. Els més habituals eren: el carro d'escalada o de pagès, el de trabuc, el de torn, les tartanes, tant d'us particular com per a portar gent.

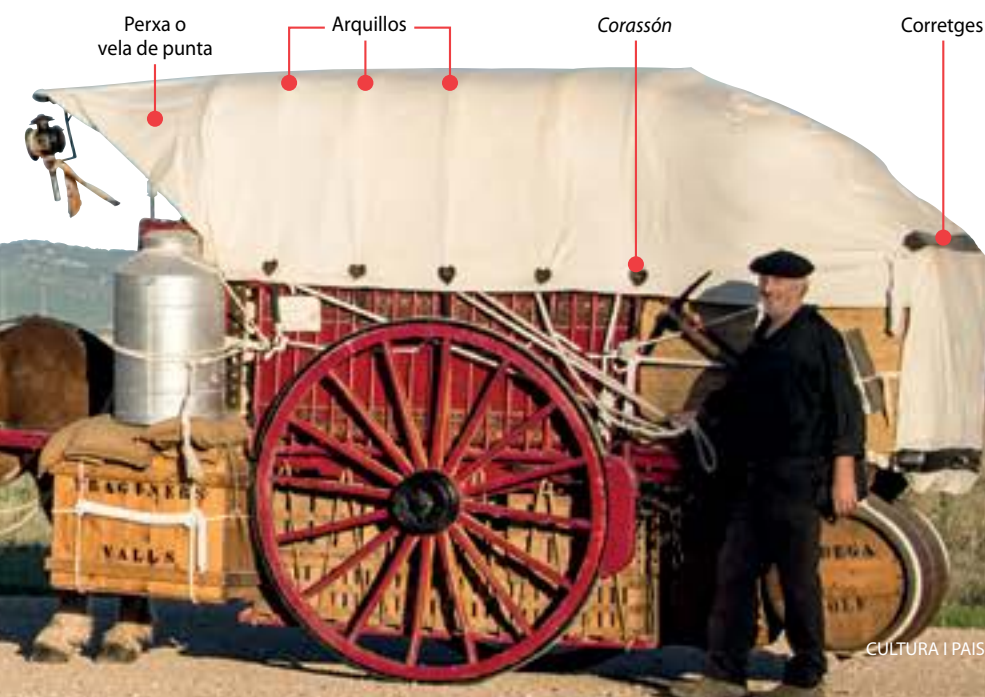
El carreter es complementava amb altres oficis com el ferrer i el baster.

EL CARRETER

Ferreria Balcells, al Pla de Santa Maria (1910). Família Fortuny-Balcells.

Tornejant el botó.
Miquel Rovirosa, carreter del Pla.
Fotografia: Elena Milà, 2015.

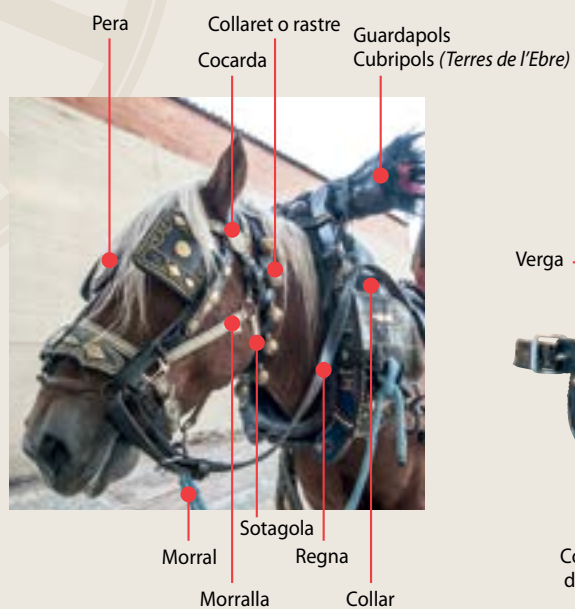
Espai del carreter al Museu Agrícola, al complex de La Fàbrica del Pla de Santa Maria.
Fotografia: Elena Milà, 2016.

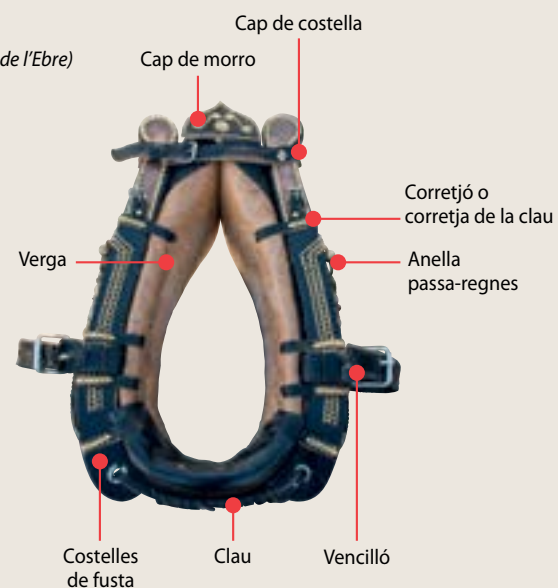
Cabeçó o bridó

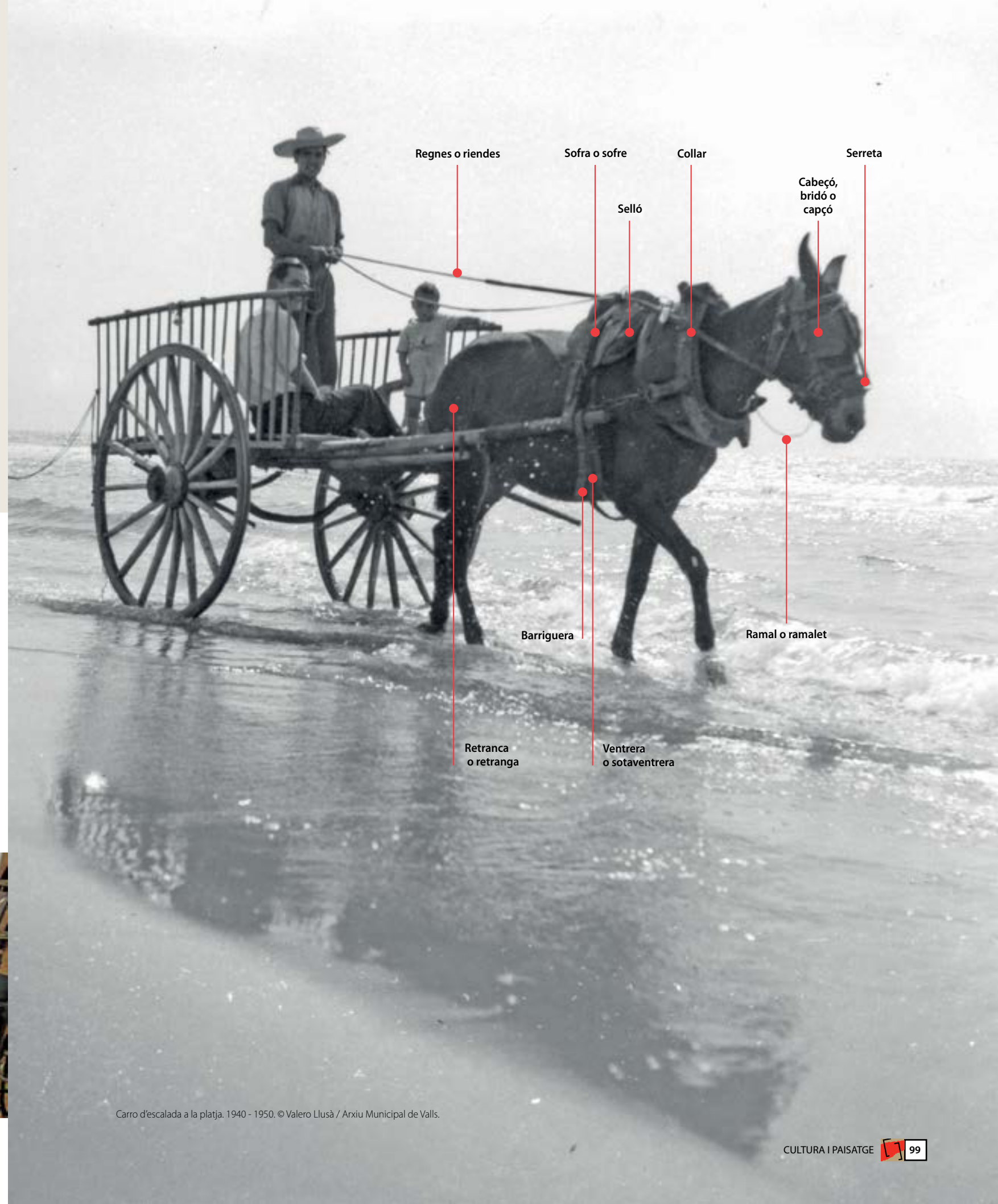
Guarniment de cavall

Collar valencià

© Cultura i Paisatge, 2016.

- Regnes o riendes
- Sofra o sofre
- Collar
- Serreta
- Cabeçó, bridó o capçó
- Selló
- Barriguera
- Ramal o ramalet
- Retranca o retranga
- Ventrera o sotaventrera

Carro d'escalada a la platja. 1940 - 1950. © Valero Llusà / Arxiu Municipal de Valls.

El baster

EL BASTER

L'ofici de baster al Museu Comarcal de La Conca de Barberà a Montblanc, on hi ha també el de carreter.

Col·lecció privada de carros, carruatges, guarniments i accessoris de Joan Guasch "Xolo", a Valls.

Peces fetes pel baster a l'Espai del Carro d'Anglesola.

La feina més important del baster era fer els guarniments per a tota mena de cavalleries, tant per a les feines del camp com per al transport. El couro era l'element bàsic del seu treball, tant per revestir (el collar) com per subjectar (les regnes) com per protegir (els estalvis). Aquesta pell era majoritàriament d'animal boví o oví. Les diferents peces fetes pel baster pel guarniment de l'animal i la seva funcionalitat, les podem veure en els dibuixos que acompanyen aquest article.

Els estalvis eren unes peces fetes de couro que anaven col·locades als caps de les vares i servien per protegir del fregament els guarniments. Els guardapols eren unes peces, també de couro, que es posaven damunt les guies de la màquina de frenar per protegir-les del fang i de la pols.

També eren els encarregats de fer les veles, una de les parts més importants del carro. Les veles es feien amb lona doble, anomenada *de vuit caps*.

A més a més del carreter, el ferrer i el baster, un altre ofici necessari per a tenir un bon carro era l'esparter, encarregat de fer les estores pel carro. ■

